

## Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

## в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)  
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)  
на чверть року . . . 2 50 зр. (5 кор.)  
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

## За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів  
або 36 франків  
на пів року . . . 8 рублів  
або 18 франків  
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

## РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,  
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня  
крім неділь і руских свят  
о год. 6-й пополудни.

Реданція, адміністрація і  
експедиція «Руслана» під ч. 9.  
ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Ек-  
спедиція місцева в Агенції Со-  
коловського в пасажи Гавсмана.  
Рукописи звертає ся лише  
на попереднє застережене. —  
Рекламації неопечатані вільні  
від порта. — Оголошеня зви-  
чайні приймають ся по ціні  
10 кр. від стрічки, а в «Наді-  
сланім» 20 кр. від стрічки. По-  
дяки і приватні донесеня по  
15 кр. від стрічки.

## Запросини до передплати.

З днем 1. (14.) січня 1901. р. починаємо в імя Боже пятий рік нашого видавництва.

Остаємо як доси, так і на будуче при тій самій програмі, що має на цілі: об'єднання прав нашої Церкви, народности і накликуване народовців до єдності. На тім становищі витриваємо непоколебимо і консеквентно! Нашого національного стягу не дамо поневіряти людям, що давно вибились з під него і стали на чужу службу. Ми віримо, що надійде та хвиля, коли весь табор народовців стане плече об плече до борби за народні права, а на своїм прапорі напише слова: «Проч зі злукою з ренегатами!» Наша справа за чиста і за свята, щоби до неї посьміли мішатись нечисті руки!

Щоби дати нашим читателям як найвірнійший образ життя руского народа, ми постарались о збільшенє числа наших кореспондентів на провінції.

В фейлетонах нашого дневника будемо містити лише варні твори, так з оригінального письменства, як і перекладів.

Протягом 1901. р. напечатано широку, передсмертну повість Кониського п. з. «Молодий вік Максима Одинця». Літературну поміч прирекли нам письменники з України, а з галицьких, молодших, визначнійших письменників: Ос. Маковей, др. Щурат і Богдан Ленкий.

Постійно будемо удержувати в нашій часописі літературні і наукові огляди, чи то поодинокі письменників, чи видань. В тім напрямі маємо рівнож забезпечену співучасть так українських, як і галицьких критиків і знатоків літератури.

Дякуючи сердечю всім нашим Прихильникам, що працею своїх рук і захоотою піддержували нас в тяжких нераз хвилях, ми просимо їх також на будуче о ласкаву поміч та о приєднуване чим раз більше числа передплатників.

Всіх наших довжиків просимо о ласкаве вирівнає залеглостий.

Услівя передплати ті самі, що й в попереднім році.

Редакція «Руслана».

## З чеського табору.

(X) Щораз частійше відзивають ся голоси про політичне положенє і нову раду державну. Др. Крамарж, що кандидує в місті Таборі до ради державної, задля довшої недуги вислав лише письмо до виборців, в яким розводить ся про події останних трьох літ. «Щезла неясність, пише Крамарж, яка панувала підчас боротьби о яzikові розпорядки. Тоді ніхто не хотів вірити, що Німцям іде о щось більшого, як о яzikові розпорядки, а тепер вже і самі Німці з тим не таять ся. Гр. Баденьому розходило ся о те, щоби чеський нарід побачив раз щирю волю правительства, вдоволити бодай в яzikовій справі, щоби чеські послы залишили принципиальну опозицію проти віденьському правительству. Він сподівав ся, що поведе ся привернути національний мир і довести до спільної праці обидвох народностей в законодавстві і адміністрації. Тимчасом завів ся в своїх сподіванках. По утвореню міністерства правиці розпочали Німці обструкцію, а коли їм повело ся сфанатизувати німецьких виборців, оснувати німецьку Gemeinbürgschaft і вимусити знесенє Гавчівських яzikових розпорядків, не замовчували они вже дальше, о що розходило ся:

о відзисканє міродайного впливу на правительство і заведенє німецького державного або посередничого яzика. Коли перед ними капітулював державний авторитет і державна управа, думають они, що можуть вже тепер домагати ся також капітуляції більшости австрійських народів». Др. Крамарж звертає ся відтак різко проти змагань лівниці і остро критикує також поступованє Поляків. Дальше сказано в єго письмі: «Якою дорогою ми підемо, се було би не на часі тепер про се говорити, іменно що тикає ся обструкції або утвореня давної більшости. Лише одно можна хиба сказати: «Наколи правительство думає, що вистарчає розвизати парламент, в поодиноких ресортах відобрати нам останки яzikових прав, щоби ми зложили зброю і тим дали бюрократичному міністерству величати ся, що оно завело лад в Австрії, то оно вельми помиляє ся. Погроз ми не боїмо ся, а найменше абсолютизму. Ми мусимо бути готові до бою. Не ослабляймо наших сил внутрішнім розладом! Не забуваймо, що дома є досить інтересів, та що маємо вести спільну боротьбу з Віднем, боротьбу о рівні права нашої мови і рівновартність нашого народу з иньшими народами держави».

В Колїні 30. н. ст. грудня говорив на виборчих зборах др. Форшт (один з найрадикальнійших молодоческих послів). Він жалував ся на фракційного духа і ззивав до з'єднання; тим способом лише переведемо боротьбу з Віднем і проти німецької верховлади. Хто розбив би дотеперішній чеський клуб, міг би се хиба в тій цілі зробити, щоби на єго місце утворити одноцільне сторонництво. Річевих причин для зміни боввих чеських рядів тепер нема. Суть державно-правних змагань спочиває в відзисканю непропащих прав королівства, щоби чеський нарід не був погноєм для

## З писань Ол. Я. Кониського.

## Кумедні пригоди.

## I.

На хуторі у Китовраса.

(Далі).

Макітриць ся у мене в голові з таких думок. — Аж ось дивлюсь — Китоврас іде і з ним два мужики.

— Просимо до обїду! каже до мене, а потім у вікно в пекарню: «Доню, Оленко! давай обїдати».

— Зараз, татовьку! Зараз, ідїть сїдайте.

— Що воно таке; думаю собі: казав: нежоватий, а тут і «доню, і тато...» а ну спитаю...

І не втерпів, спитав; потягла мене нечиста сила за яzik і знов спїк рака!

— Щож тут дивного: вона моя хрещениця і доня мого рідного брата і моя годованка, — відповів Китоврас.

У мене аж в очах потемніло: «наймичка, тютюнниця, покоївка, швачка!... ну, дав Бог день! Просто — сатанію!... а тут нова думка: так чи не деспот, чи не тиран отсей Китоврас! вигодував хрещеницю, дав їй осьвіту на

те, щоб, бач, поміі виносила да коло печи порала ся... славний дядько!... добродїй!...

Отак собі в думках задаю йому ганьби, а він, мабуть умісне, щоб більше допекти мені і каже до мене:

— Прошу, сїдайте до борщу... не відаю, як вас величати; балакаємо — який час, — а досі не познайомились. Скажіть будьте ласкаві: хто ви і звідкіль?

Тоді тільки де схаменув ся, що я й досі йому не представив ся!... знов загорїла ся твар...

— Вибачте, вибачте!... справді я... тее... давно пора; забалакали ся... знаєте... квітки, ставок... взагалі таке вражіння... я з Київа... Гонкий Максим... Може чували?

— Не доводило ся...

Замовкли... тільки ложки іноді брязкали.

— А чоґож ви до нас? спитав один з тих мужиків, що сидїли проти мене.

— Я до Арефи Семеновича за ділом...

— При них озвав ся до мене Китоврас, указуючи очима на тих мужиків, про все можна говорити: се мої помічники і артїльники... Отсе — гумений Кузьма Гаплик, а се голова — тютюну — Гордїй Собко...

— Моє діло... я бачте не від себе... від купця... по тютюн...

— Купить би то? питає Собко.

— Тільки довідать ся: чи є, та подивить ся, спитать ціну і привезти пробу.

— Добре... Се можна... дивить ся, коли тямте... промовив Собко.

По обїді сїли чаювати. Оленка, наливаючи чай, питає:

— Ви у Києві й родились?

— Ні, я селюк...

— А вчили ся де?

— В Полтаві в гімназїі, а потім у Києві в університеті.

— Щож ви проміняли науку на комерцію, допитувала ся Оленка, а Китоврас лукаво усміхнув ся собі в вуса.

— Так вже випало... прийшла охота послужити рідному краю і народови...

Я трошки зашарив ся, бо помітив, що Оленка іронічно усміхнула ся. — Принявши від Оленки чай, я мовив: «треба служити народови, де і чим хто спроможен...»

От з сего й пішла розмова і зїйшла на те, чоґо мені треба було!... Зїйшли на українську ідею. О тут — то думаю собі і припру я Китовраса до стїни. І почав... самі знаєте, як я вмїю...

(Далі буде).



пшеничка гнобителів. Се була причина опозиції від 1863—79 р. Поражене сеї тактики і віденські пунктації довели до революції, яка в одну мить поставила на місце староческого з'єднання молодоческе, яке під прапором чеського права державного не допускало, щоби клітка парламенту стала ще тіснішою для Чехів. Чехи взяли, що дало ся і старали ся спинити, щоби вода йшла на млин противників. Вони старали ся ввести в рух чеське право державне, щоби пересиленьми довести до такої хвилі, коли держава або абдикує, або сповнить їх домаганя і супроти угорської угоди так, щоби стан пересиленья тривав, з чого користали Чехи. Так і язикові розпорядки не були нічим иньшим як мостом до пересправ з заступниками чеського народу, а сї пересправи розпочато в тій цілі, щоби заспокоїти домаганя Чехів на основі Німбурских резолюцій. Так користне положене було ділом молодоческого клубу. Німці зараз помітили грозу і почали бучу, позаяк бачили, що груднева конституція не обезпечує досить їх язикових прав. Дійшло до поєдинку між державним авторитетом а німотою, в яким перший капітулював. Слідувала опісля чеська обструкція. Першою тактичною ціллю чеських послів є, не допустити до консолідоваия хорого долитавского парламенту, а другою напружене всіх сил, щоби спинити зріст германства.

Опісля говорив др. Бакса, котрий сказав, що розпочате 8. червня 1900. р. діло (розбиваня парламенту) треба вести далше а іменно з підмогою обструкції.

Сї голоси з чеського табору, а іменно д-ра Форшта і Бакси не віщують новій радї державній ані успішної роботи ані тривкого житя. Але з руского становища, як і иньших подібних народів н. пр. Словінців, Хорватів можна сказати словами рускої приповідки: «пани бють ся, а мужика чуприна болить!»

### Руска справа в урядовім освітленю.

(Далі).

Гол. Рус. Рада оповістила 8/2 1850. «Програму про збиранє добровільних датків на украшенє 2-гої приходської церкви мійської і будову Народного Дому» і висказала, що кождий, хто зложить малий даток (1 р. зглядно 20 кр. конв. мон.) буде вписаний в окрему книгу яко основатель.»

В поданю з 30/6 1951 донесла Гол. Руска Рада краєвій президїї, що она *постановила розвязати ся яко політичне товариство*, а від тепер задумала «займати ся здвиженєм Народного Дому і 2-ої приходської церкви. Щоби се з можливою скоростю і конечною, всесторонною оосторожностю перевести, перетворила ся Гол. Рус. Рада на засіданю з 30. червня 1851. в «комісію управляючу ділами здвигнути ся малочого Народного Дому», котрої задачею є, розпочаті вже в краю складки далше збирати, і по мисли візваня міністерства виробити «статут Народного Дому» і предложити до затвердження.

Рескриптами з 23. липня і 30. падолиста затверджено сю «комісію управляючу ділами Народного Дому».

З поданєм з 15. жовтня 1853 р. предложила та комісія статут до затвердження, який уложила підповідно указкам міністерства.

Краєва губернія переслала з письмом з 12. падолиста 1853 р. сей начерк статута гр.-кат. митрополитови М. Левицькому до вияву опинї з такими примітками: «Позаяк після тих статутів се товариство між иньшими має ціль плекати релігійного духа і ублагородняти сьнів хоральний, позаяк на останку кождочасному митрополитови застережений протекторат над сим інститутом», упрашає ся о вказанє відповідних конечних змін.

Начерк статута предложений відтак митрополитом ц. к. намісництву переслано державному міністерству зі справозданєм з 22. липня 1862 з заміткою, що сей статут вимагає ще деяких змін, щоби можна призволити на утворене товариства. Особливо належало би

в 6. артикулї будинок унів. бібліотеки, котрого мури при будові 2-ої приходської церкви мають бути зужитковані, докладнійше означити а іменно назвати колишній старий будинок унів. бібліотеки дарований Русинам, зглядно їх народному інститутови під ч. 78. місто, і сей артикул в уступах b) і c) вставити, що Нар. Дім, котрий застерігає собі право презенти пароха, має на себе прийати обовязки патрона церкви.

Рескриптом держ. міністерства з 12. лютого 1863 уділено рескр. намісництва з 23. лютого 1863 сей начерк статутів Народного Дому у Львові митропол. ординарїатови з візванєм, щоби «висказав ся про справу пагонату церкви і приходу при задуманій 2-ій гр.-кат. приходській церкві при Нар. Домі».

В справозданю, з яким комісія упр. ділами Нар. Дому предложила відповідь ординарїату, з 30. цвѣтня 1864. р., зазначає она, що *Народний Дім вже зовсім збудований* і що народний інститут розвиває вже своє внутрішнє житє і поступає на певній основі, отже потребує конечно статутів, котрі управили би его діяльність. «З Народним Домом маюча бути в звязи 2-га приходська церква», сказано в згаданім справозданю, «як се в §. 6. приложених статутів проєктує ся, мала би творити важну і дуже суцну складну часть, однак обидва ті предмети іменно Народний Дім і приход не стоять зовсім в такій внутрішній звязи, щоби не могли один без другого вступувати».

Позаяк отже будова церкви вимагає довгих літ, отже щоби *активованє* Народного Дому не спиняло ся, просила управл. комісія о елімінованє обидвох параграфів статута відносних до сеї церкви, котрих затвердженє можна би відложити аж до часу, коли церква буде готова. В тім дусї висказав ся і митропол. ординарїат 6. жовтня 1866. р.

Наслідком сих оцінїй звернуло ц. к. намісництво рескр. з 12. серпня 1867. р. начерк статутів управл. комісії до переведеня з такими мотивами, що «позаяк начерк статута для Народного Дому має на оці дві інституції, з котрих кожда окремо може вступувати, а з них одна т. є. 2-га приходська церква у Львові не може зараз вийти в житє, коли тимчасом Народний Дім може розвивати ся», не було би порадно «для обидвох інституцій лише один статут призначувати, але навпаки було би в інтересї належного успішного розвитку національного інституту, щоби він окремо був поставлений».

(Далі буде).

### Вибори до парламенту.

Те, що ми вже перебули, а з нами Буковина, Країна і Дальмація, збуває ся нині в решті Австрії: виборча кампанія. Нинішній день належить властиво до V куруї, яка вибирає 51 послів: Долїшна Австрія з Віднем 9, Чехи 18, Горїшна Австрія 3, Стирїя 4, Тироль 3, Морава 7, Шлеск 2, а решта країв по одному. З сего числа мали до тепер соціалїсти 12, Молодочехи 12, христ. соціалїсти 9, Нім. поступові 2, кат. людовці 8, радикали 1, решта припала націоналістам італійским, словенським і т. д. При теперішних виборах німецкі ліберали не мають виглядів майже жадних і у Відні рішили не ставити своїх кандидатів, а прилучити ся до соціалїстів. За те антисемітизм, особливо у Відні має надїю здобути собі кілька нових мандатів.

Чеська консервативна велика посїлість огосила в Vaterland-ї виборчу відозву, в якій підносить фатальні наслідки обструкції і обовязок всіх добре мислячих австрійских патріотів противділати їм. Є се обовязком іменно консервативного сторонництва, яке не є партиєю односторонно народною, але політичною зі змаганєм рівноправности народів і ладу та порядку в державі. Що-до поваги і гідности нарад парламенту то передовсім сама палата мусить постагати ся, щоби наради стали можливими, забезпеченою свобода слова і пошановок легальної поваги. Посли консервативного сторонництва будуть руководити ся добром цілости монархїї і репрезентованих країв, а їти дорогою вірности і привязаня до династїї, особливож до цїсаря і короля, удержувати давні звязи, які лучать всі части держави в одну цілість, підносити на кож-

дїм кроці одідичений по предках австрійский патріотизм і визнавати послушенство Божим приказам, які повинні проникати цїле публично житє.

Дальше відозва зазначає, що консервативне сторонництво чеської великої посїлости не порушно буде стояти при своїх дотеперішних правно-державних переконанях і буде старати ся при рівночаснім береженю нерозривности і цілковитой ненарушимости королївства Чехів, запевнити zarazом обом високо розвиненим народностям належну опіку задля перестерїганя рівного права. В прилученій до відозви листї кандидатів находить ся ствердженє компромісу з ліберальним сторонництвом, однак який ще потребує ратифікації виборчих зборів обох сторонництв. Сї збори відбудуть ся в Празї день перед виборами.

### Характеристика поезій

Петра Гулака-Артемовского.

(Далі).  
VII.

Лишає ся ще нам, сказати кілька слів про останні поезії Артемовского, які не вийшли до попередних глав і подати загальну характеристику Гулака, яко поета а також звести хронольоґію всіх українських поезій та імпровізацій поета.

Дві імпровізації поета, одна з них яко дописка в листї, адресованім до Ваґнера «Як тільки задзвонять чотири годинки» (21. червня 1851 р.)<sup>1)</sup> і друга «Ой мені тяжко! ой мені нудно! Як без роботи жити мені трудно...» (23. червня 1851. р.: «ї велить поет співати на голос козацкої пісні «Ой піду я до владики, попа позивати»<sup>2)</sup> — лишени всякої вартости. Одинокою, вартною поезією з поміж цілого ряду імпровізацій, виданих «Київск-ою Старин-ою», є лірична думка: «Де ти бродиш моя доле?» (пис. перед 3. лютого 1852 р.). Она уложена також в тім часї, коли поет не міг діждати ся присилки ордеру. Може бути, що і в ній тужить поет за декорациєю, бажаною ним так дуже горячо. Поет шукає долї, та не в силі єї вблагати, щоби навістила его. Він не знає, чи она «з купцями за крам лічить бариші, чи в будинках із панями їсть ласощі і книші, чи на небі із віконця сунуть дулі харпакам, чи при місяці, без сонця чеше кучері зіркам, чи у полі, у долині, диким маком она цвите, чи у лузі, на калині — возулею кує». Гулак кінчить свою тугу за долею:

Ой, оглянь ся хоч разочок,  
Моя доле на мене!  
Я сплету тобі віночок  
Пригорну ся до тебе.<sup>3)</sup>

З поезій, виданих Комаром, не обговорили ми ще дотеперішного вершика: «Цокотусі», де поет сьміє ся з жіночого язика, який порівнує з веретеном<sup>4)</sup>; не згадували ми також про байку: «Муха», в якій поет нарікає, що она «чуже їсть та попиває, а в дяку ще тобі тебе-ж гадючая кусає»<sup>5)</sup>. На сїм місци відмічуємо гарний ліричний верш Гулака: «Матері-удові» — на смерть Н. Купчинова (1855 р.), в якім поет вговорює бідну матір-удову, щоби не виглядала крізь віконце на поле і дармо не кликала покійного мужа, бо він вибравсь в далеку дорогу а їй бідній велїв молитись, бо він пішов в той гожий край, де місяць і сонце, а звідтам, з Божих сьвітлиць глядять він на сьвіт.<sup>6)</sup>

До дуже удачних поезій почислимо, свободні, вірні, а притім гарною мовою писані в р. 1857. переклади псалм 123. 133. і 138. (в «Зорі» числа псалм подані хибно). Послїдню псалму вислав був Артемовский Амвр. Метлиньскому, в день его іменин, з такою припискою:

От пельку хйба сим тобі чи не запхало!  
Здоров був! з празником тебе поздоровляю!<sup>7)</sup>

З сеї приписки бачимо, що українські письменники домагались від Гулака вершів і захочували сго до писаня.

Останнім вершом, про який ще будемо

<sup>1)</sup> Киевская Старина, з р. 1836. том 56. стр. 477.

<sup>2)</sup> Там же стр. 478.

<sup>3)</sup> Там же стр. 481.

<sup>4)</sup> Зоря з р. 1896. стр. 386.

<sup>5)</sup> Там же стр. 428.

<sup>6)</sup> Там же стр. 386.

<sup>7)</sup> Там же стр. 426 і 452-3.



говорити, є сатира Артемовського п. в. «Хороший чоловігач». Она починає ся і кінчить ся рефреном:

Я людям лиха не бажаю:  
По правді треба в світі жити.  
Про їх я думку добру маю, —  
Аби свого не загубить.

«Хороший чоловігач» розказує, що кум назвав его брехуном, за се подав він кума в суд, витягнув з него послідний шаг... Мимо всего того він чванить ся: «живу по правді я на світу»; при картах не любить «хороший чоловігач» віддавати виграних грошей, бо він на те вчив ся, «щоб свого не загубить»; «хорошому чоловігачу» подобала ся Стецькова жінка. Довго добивав ся він до неї, а вкінці звів єї з ума. Жили они так з півроку, аж раз застав їх Стецько разом. «Хороший чоловігач» хотів утікати, та Стецько єму дорогу зайшов; тогді по частував він Стецька кулаком і Стецько зістав калікою... та се не вадить «хорошому чоловігачу», що по «правді живе в світі» і дбає про се, «щоб свого не загубить.»

На мотто сеї поезії взяв Гулак перші верші з сатири Некрасова: «Нравственный чоловік»:

Живя согласно є строгою моралью,  
Я никому не сдѣлалъ въ жизни зла...

Ми заглянули нарочно до сатири Некрасова і пересвідчили ся, що «Хороший чоловігач» Артемовського не є твором оригінальним, лише свобідним наслідкованєм твору російського поета.

Хоть обі поезії дуже подібні до себе своїм змістом, то все таки не в порівнянню більшу вартість признаємо сатирі Некрасова. Схоплена незвичайно вірно з російського життя, она досаднійше малює нам статю «нравственна-о чоловік-а», чим наслідковане Артемовського. «Нравственный чоловік» Некрасова слідить за жінкою, що йде на стрічу з любовником, не сам, а з поліцією. Любовник визиває его на дувель — він не приймає. Жінка з сорому і печалю злягає в постіль та умирає... «Нравственный чоловік» все таки потішає ся вершами:

Живя согласно є строгою моралью,  
Я никому не сдѣлалъ въ жизни зла...

Дальше оповідає «нравственный чоловік»:

Пріятель въ срокъ мнѣ долга не представилъ.  
Я, намекнувъ по дружески єму,  
Закоу розсудить насъ предоставилъ:  
Законъ приговорилъ его въ тюрьму.  
Въ ней умеръ онъ, не заплативъ алтыца,  
Но я не злюсь, хоть злится єсть причина!  
Я долгу єму простилъ того-жъ числа,  
Почтивъ его слезами и печалью...  
Живя согласно є строгою моралью,  
Я никому не сдѣлалъ въ жизни зла...

Признати мусимо, що ся сцена, так під оглядом іронії, що пробиває ся з кожного майже верша, як реального зображеня життя стоїть не в порівнянню висше від подібного образка з наслідкованя Гулака. Ще висше поставимо сатиру Некрасова, коли возьмемо під розвагу третю зворотку «Нравственна-о чоловік-а». В ній бачимо щирі прихильність для кріпаків, для їх бажаня просвіти, пошановане для почутя людского достоїнства у кріпаків. Ся зворотка оминена в наслідкованю Гулака. Она звучить:

Крестьянина я отдалъ въ повара:  
Онъ удался: хороший поваръ — счастье!  
Но часто отлучался со двора  
И званию неприличное пристрастьє  
Имѣлъ: любилъ читать и рассуджать.  
Я, утомясь грозить и распекаеть,  
Отечески посѣкъ его, каналю;  
Онъ взялъ, да утопился: дуръ нашла!  
Живя согласно є строгою моралью,  
Я никому не сдѣлалъ въ жизни зла...  
(Конецъ буде).

## Н О В И Н К И.

— Календар. В пятницу: гр.-кат. Анастасій; рим.-кат. Тита. — В субботу: гр.-кат. 10 муч. в Криті; рим.-кат. Емилі.

— Ідіотичні вигадки помістив якийсь Гак в «Дѣл-і» про вибір пос. Барвіньского в Брідчині. Видно, що Гакови дуже ходило, «щоб прецінь усправедливити чимось провалене ся консоліда-

тора о. Зельского, коли не маючи доказового матеріялу, наплів аж таких пустословних дурниць. А вже зовсім ідіотичним є зіставлюване о. Герасимовича поруч з якимось жидом Фінкельом. Коли не умієш Гаче пошанувати переконаня, то повинен був бодай пошанувати стан сьвященника тимбільше, що і ти відай Гаче зріс на книшах та стоїш дуже, дуже близенько до бороненого о. Зельского. Се видко хотьби з того, що п. Гак так довго нагадував ся і лишав другим часу написати щось некористного про брідский вибір, а коли ніхто не спішив ся, забрав ся аж сам до епіграфу о. Зельскому і вистрілив на пос. Барвіньского... з мотики!

— **Зі Стрия.** Отворене «Народного Дому» в Стрию відбуло ся дуже торжественно ві второк дня 1. н. ст. сїчня с. р. Зі Львова приїхали на се сьвято делегати з промовами, а всі стрийські товариства вислали своїх відпоручників. Торжество посьвяченя розпочало ся є о 10. год. рано, почім промовляли архітект Ільницький, др. Олесницький, проф. Романчук і проф. Шухевич. Вечером відбув ся концерт під управою о. О. Нижанковського і удав ся під кождим зглядом дуже добре. — Що-до будинку «Народного Дому» можна сказати, що він є одним з найкращих в Стрию та має салю так простору як в львівскім «Народнім Домі».

— **Пан Полотнюк зі Станиславова** просить нас помістити отсе оповіченє: Кождий сьвященник і кождий півець церковний признаєть, що у нас — крім одного Ірмологіона, котрий містить в собі всі ірмоси — доси нема такого підручника церковного, в котрім містили би ся всі напиви при ріжних Богослуженях церковних, а через тоє багато красивих старинних напівів і мелодій церковних безповоротно затрачує ся. Дотеперіші підручники є неповні, а через те не можна удержати однообразности в пінію по наших церквах, з того виїшла «Самовілка і Самолівка», котра не може причинити ся належито до піднесеня пінія і обряда церковного. Не в одній церкві так фальшиво і дико сьпівають, що радше такий сьпів походить на дикий рик як на церковне пініє, котре має підносити духа вірних до побожности і причинити єя до хвали Божой. То всео чув я найбільше, бо удержуючи школу дяківску, що дня маю з тим до роботи. Тому від кільканайцять літ запримітивши потребу такого підручника, став я збирати старинні красиві напиви і мелодії церковні і працювати над виданем такого сьпіванника церковного, а нині мило мені поділитись вістїю, що той сьпіванник вже печатає ся. — Заразом подаю до відомости, що сьпіванник той, заким пійшов до друку, переглянули его майже всі теперіші найславнійші наші сьпіваки і ритуалісти і всі висказались о нїм з найбільшою похвалою. Вкінці, що найважнійше: сьпіванник той предложений був всім трем галицким Прєосьвященним Ординариятм і від всіх одержав апробату. — Понеже друк того сьпіванника много стоїть і з укінченем друку треба всю належитість зложити, а я такої не маю, проте оголошую нині передплату і надіюсь, що не лиш Всч. і Впр. Духовенство і ч. Півці церковні, але кождий, кому краса нашого обряду дорога, приїде єї. — Передплата на I. часть сьпіванника виносить (2 злр.) 4 корони (без пересилки). На пересилку рекомендовану треба залучити, відповідно кілько примірників замовляє ся, по 35 сотиків. — Передплатники, котрі зложать передплату найдалше до 1. лат. лютого 1901, одержать кождий сьпіванник красно оправлений. Пізнійше буде той сьпіванник безоправи в книгарнях дорожше продаватись. — Гроші послати прошу лише на мою адресу. З поважанєм *Ігнатій Полотнюк*, управитель катедрального хора в Станиславові, ул. Собіского ч. 50.

— **Вісти з Америки.** П-ні Сембрїх, славнозвісна сьпівачка, на концертї в Новім Йорку в Carnegie Hall сьпівала українські пісні, котрі подобались дуже американській публіці. Газета «Sun» з 11. грудня м. р. писала: «На кінці програми п-ні Сембрїх сьпівала знов українську пісню (malo-russian song). Живість пісні нагадувала угорський чардаш, а була так охоча, що в кожного забилось живійше пульсе». — Всїх чужинців прийшло до Сполучених Держав мизулого року 514.207 людей; з тих 65.635 другою або першою класою. (За амер. «Свободою»).

— **Карта Росії в будучині.** Якийсь Арбатский помітив цікаву статю в «Русск-ім Слов-і», в якій подає, як буде виглядати Росія по війні Европи з Китаєм: «Наше око паде насамперед на західну границу. Находимо єї вже коло Гданьска, потім она посуває ся майже під Берлин; дальше окружає Чехію, а поминувши Зальцбург, прямує до Адриятичного моря, обіймаючи Триест. Великаньска держава! але поділена вже не на губернії але на дільниці також великаньскі. Перша дільниця: Королівство Польске зі столицею Варшава і двома меншими містами, Познаньом і Краковом. Друга: Червона Русь зі Львовом. Трета: Лужиці з Будзїшевом. Четверта: Чехія з Віднем і око столицею і головними містами Прагою і Оломунцем. Пята: Угорщина з Пештом. Шеста: Сербо-Хорвація зі столицями Білгородом і Загребом. Сема: Румунія з Бука-

рештом. Осьма дільниця: Болгарія зі Софією. Девята: Греція з Атенами і Тессальонїкою. Вкінці неприлучений до ніякої з тих дільниць Царгород, становить одну стамостійну адміністративну цілість. Сибір поділений на 4 дільниці з головними містами: Омск, Томск, Іркутск і Владивосток. Окремі дільниці держави творять Бухара, Манджурия і Афганїстан. Столицею сеї великаньскої держави не є вже Петербург але Київ». А як ся держава утворила ся? Арбатский пише: «Війна так звана китайска вибухнула в 1900 р. Европа кинула ся гасити пожежу китайских внутрішних заколотів. Німці і Англичане почали поводити єя в Китаю, як колїсь Гуни в Европі. Тоді Росія змілувала ся над Китайцями: кн. Ухтомирский поїхав до Пекіна і привіз зі собою до Петербурга спеціального посла боїдихана, який просив царя, щоби взяв Китай під опіку Росії. Прошеню задеситьчинено, але через се зірвано дипломатичні відносини з Німеччиною. Вибухла війна. Союзна армія австрійска, що йшла на поміч Німеччині, зложила оружє під Станиславом! Причиною сего була ся обставина, що лише Маляри радо йшли з помічю Німеччині, а Славяне відказали послуху німцким вождам. А Франція? Франція опізнила ся. Єї війська були ще над Реном, як Росія здобула вже Берлін. Німеччина надіяла ся це помічи від Англії, але она замість помічи вислала свою флоту, щоби підбила німецкі острови. Так покінчила ся велика війна, яка здучила всі славянські народи під скиптр російского царя». — Такою патріотичною лектурою годують російські часописи своїх читачів. Най бодай мріями потішають ся Москалі.

— **Біржеві вісти.** На двох світових торгах в Лондоні і Берліні наступила на днях нечаянна стагнація. Акції австральских копалень нараз унали в наслідок зловіщих вістий з Австрії про безвихідний стан тамошних копалень. Ся дрібниця була причиною, що доси збанкрутувало понад десять світових фірм торговельних в Лондоні, Берліні та по иньших великих містах.

— **Англійске Монте-Карльо.** В Лондоні завязало ся товариство з капіталом 200,000 фунтів стерлінгів і наміряє закупити великий пароход та перемінити его на готель і дїм гри. Пароход мав би держати ся поза границями Великої Британії, щоби не стрітити єя з англійскими судами. Підприємство надїє ся, що рулета і морський воздух будуть доброю припункою для богатирів, що пробують щастя в рулеті.

— **Давнійше а нині.** По кількох годинах їзди човном з Баку на полудне прибуває ся до татарского села Бібі Ейбат. Недалеко від берега видно ту малі вири, з яких булькотить газ, що видобуває ся з морского дна. Давнійше палено сей газ в честь парских богів, а нині спотребовують его в хемічних фабриках до дестилляції нафти, або до випалюваня вапна. Запалений газ горить на морских філях без перестанку та переносить ся з місця на місце, хіба що який пароход его загасить. Так отже «вічний огонь» горить тепер лишень в фабриках. В сьвятині Парзів запалюють сей огонь лишень на желанє цїкавих подорожних і то за оплатою. Розуміє ся, що туда спроваджують газ рурами, а сто літ тому находили ся природні жерела газу у внутрі сьвятині.

— **Дрібні вісти.** П. Борис Романський іменованний міским ветеринаром в Винниках коло Львова. — Двірський балъ, як доносить з Відня, відбуде ся дня 21. сїчня с. р. — В Мостах великих має ширити ся віспа. — Титулярний совітник, Шляйфер, іменованний секретарем в російскім консулаті у Львові. — Отворене сованки на «Паневських ставах» у Львові відбуде ся дня 6. с. м. — В Берліні вагон електричного трамваю наїхав на переходячого 56-літнього генерала-поручника Пухгаммера і убив его на місці. — При тягненю краківских льосів головна вигранна 50.000 К. упала на ч. 7.502; 5.000 К. на ч. 58.700; по 1.000 К. виграли льоси чч. 21.991, 28.995, 37.631, 40.569 і 44.616. — В Станиславові отворено нову (4.) аптику.

## Т е л е г р а м и.

**Льондон**, 3. сїчня. Маршалок Робертс був на авдиєнції у королевої Вікторії в Осборн і одержав орден великої підвязки.

**Гага**, 3. сїчня. Президент Крігер занедужав на запалене опони легких і не встає з ліжка.

**Льондон** 3. сїчня З I жїна доносять, що з нагоди річницї проклямованя королевої Вікторії цїсарєвою Індій, відбув ся великий перегляд військовий. Маршалок гр. Вальдерзе обняв був сам провід наради і підїє оклик на честь королевої Вікторії. В манїфестації взяла уділ всі війська, крім французского.

**Пекін**, 3. сїчня. Лїгунчан заявив в інтервю, що цїсар китайскаї є прихильним відзо-

1) Там же. стр. 374.

2) Польвое собрание стихотворений Н. А. Некрасова. Том I. СПб, 1890. стр. 16.



